Kun-Szent-Márton, 1889. augusztus 18. 34. szám. Harmadik évi folyam.

KUNSZENTMÁRTON és VIDÉKE

HELYI ÉS A TISZAZUG ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETIKÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre . . . . 4 forint.
Félévre. . . . . 2 forint.
Negyed évre . . . . 1 forint.

Szerkesztőség: főtér, Némedy-testvérek házában.
Kiadóhivatal: főtér, Szinérdi Lilla házában.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE: a lap egy oldala 18 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. — Bélyegdíj külön 30 kr.

NYILTTÉRBEN minden egyes sor közlése 30 kr
Kéziratok vissza nem adatnak.

Megjelen minden vasárnap.

Felelős szerkesztő: BALGA LAJOS.

Egyes szám ára 8 krajczár.

Tisztelt olvasóinkhoz!

Két évvel ezelőtt, vagyis 1887. május 15-én jelent meg lapunk első száma. Ma az utolsó számot veszik olvasóink. Engedjék meg azért, hogy ez alkalomból egy futó pillantást vethessünk vissza rövid multunkra.

Lapunk két év előtt adott programmja kifejtette, hogy mi ösztönzött bennünket e lap megindítására: „. . . . azon hitben tettük ezt, hogy városunk, mely 14 ezer lakost számlál, melynek képe az utolsó évtized alatt egészen megváltozott, a hol a intellektuális elem meglehetős mérvben szaporodott, a hol az iparés kereskedés fejlődésben van, szóval ma már uj idők, uj emberek: méltán sikra szállhat a szellemi téren is, és elvárhatja, hogy legyen egy oly erős organuma, a mely jogos igényeinek és kivánalmainak kielégitést követel, ohajait nyilvánitja, érdekeinek hű védelmezője és istápolója.

Lapunk meginditásakor nem fűztünk valami vérmes reményeket tömeges előfizetésekhez, s hogy lapunk pártolásában többet váltott be a t. közönség, mint reméltük, azt a viszonyok örvendetes változásának ismerjük el; ámde ahhoz, hogy egy lap megszilárdulhasson és függetlenségének minden irányban való fenntartása mellett is bizonyosan fennállhasson — a jelen anyagi támogatás még sem volt elégséges.

Haladásunk félreismerhetlen jeleként üdvözölhettük városunk e két kulturalis faktorát: a lapot és nyomdát; ugylátszik azonban, hogy e két kulturalis tényező megértése és minden tekintetbeni méltánylására — nem bírt, vagy nem akart fogékony lenni közönségünk.

Akiket rendes olva óink közé számithatni szerencsések voltunk, bizonysággal tanuságot tehetnek, hogy ábrándok után nem rajongtunk, hogy a tényleges körülményeket és véleményünket hatátozottan kimondottuk. Lapunk iránya: Igazság és Függetlenség volt. Nem szolgált semmiféle párt, klikk, vagy magánérdeket. Célja volt terjeszteni a közművelődést; küzdöttünk városunk érdekeiért. Reá mutattunk leplezetlen minden a közügy kárára elkövetett esetleges bűnök, vagy hibákra, bárhol és bárkinél mutatkoztak azok, — viszont nyilt elismereseinket nyilvánitottuk ott, s annak, ki a közjóért lelkesedve, a közügyért munkálkodott. Tág tért nyitottunk lapunkban minden a közjóra irányuló e a közügyet érdeklő eszmék megvitatására — pro és contra.

Uttörők voltunk; vállvetett munka, s közönségünk parányi jóindulata s párfogása mellett egy lap városunkban fennállhatna; mi mégis visszavonulunk.

Mielőtt azonban a tollat letennénk kezünkből, el nem mulaszthatjuk, hogy utoljára köszönetünket ki ne fejezzük, mindazoknak, kik bennünket lapunk fenntartása körül támogatásaikban részeltettek.

A mi végül bennünket, a »Kunszentmárton és Vidéke« szerény munkásait illet, önérzettel jelenthetjük ki, hogy a mit lapunk körül tettünk, tettük egyedül s kizárólag a közjó érdekében, nem számitva elismerésre, nem jutalomra. Önzetlen fáradságunk dija azért még is meg van, s e dij kedvesebbnekünk a cserágnál.

»Jutalmunk a tiszta szándék öntudatában lesz.«

Bajaink és teendőink.

Ha valamely test veszni indul, a megölő kór jelenségei idejekorán mutatkoznak rajta.

Valóban, ha a városunkban mutatkozó kórtüneteket szemléljük, keserűség, végnélküli fájdalom tölti el szíveinket, hisz e tünetek azt akarják mondani, hogy ahelyett, hogy haladnánk; ha lehet csak maradjunk.

A kórtünetek egyike a meglophatlan közönösség, az a mélyen átható lethargia, mely közéletünk, mondhatni, majdnem minden terén, közös érdekeink irányában, oly kétségbeejtőleg mutatkozik. — Nemcsak ott vagyunk közönyösek, a hol a siker a kezdeményezés koronája volna, de még ott is, hol önként kínálkoznék az alkalom e város kulturális fejlődése érdekében nagy dolgokat könnyű módal elvégezni

Aki a legutóbbi időben városunk történetét figyelemmel kisérte, az előtt nem maradhatott titok, hogy mily kedvező esélyei nyiltak városunk fejlődési és ezzel kapcsolatosan a korral haladási ügyének. Ámde mindazon divatos bűnök, melyek az erkölcsi süllyedést is előidézik, az a kérges, hideg közöny, mely minden valódi szép, jó és közhasznu dolgot meg buktat, minden egyszerű és nagy igazságoknak ellensége; mindazon ármány és önzés, mely mindig a mások jólétében turkál élelméért, az a pöffeszkedő gőg, irigység, egymás marása, mely egyesek boldogságát feldulja és városunk egységét szerte hasogatja; az a hálát anság, mely az elvett jókért roszszal fizet egyeseknek ugy mint általában, s több ily önérkekbűl s erőltetett népszerűség hajhászatból folyó szenyfoltok, melyek az emberi jellemet mocskolják hátráltatták ez ideig városunkat fejlődése és a korral haladásban. — Sötét, irtózatos kép!

Lelkünk borzadva fordul el tőle. Elmondhatjuk a költővel: »Multadban nincs örröm, jövődben nincs remény!«

»Testvériség, egyenlőség, ez jelszava minden jóra való város lakóinak, mely alatt küzdenek maisa hűkeblűek.«

Oh keresd, édes polgárom, ezt ma a mi városunkban, hol van egy elem, mely ezer szint játszik, csak azért, hogy téged, izzadságos veritéked után élő embert, saját céljaira használjon fel, akkor, amikor rád szüksége van. — Abba a momentumban igér neked mindent, amig beszélsz vele, csakhogy céljait elérje, midőn elérte: ököllel törülheted szemed, sőt is rudal a házából.

Lett légyen bármi nemes, üdvös intézmény itt: az első stádiumban nem-e örömmel és azzal az igazi magyar szalmatűzzel karolták, de nem-e csak szalmatűz volt, mely fellobbant, de mihamarabb elaludt?

Az volt, ismerjük el

Menjünk tovább; a város anyagi és erkölcsi fejlődése és haladása arányban áll-e azon pótadóval szemben, mit egyenes adónk után fizetünk?

Bizonyára nem!

Ki ért ilyen csodát?

Rosz időket élünk, rosz nemzedék vagyunk.

S mi van még ezentul?

A kétségbeesés!

Oh nem!

Az nem lehet, hogy a vér, mely e városért dicső elődök eréből csurgott el, ne termékenyitse meg valaha Kunszentmárton város földét.

Születni fognak még emberek, kiknek árnyéka örök homályba burkolandja a jelenkor közönyös, tétlen sarjadékát, s fel fog ragyogni az egykori nap ujult fénnyel, ujult dicsőséggel.

Iparosok, kereskedők és földmiveléssel foglalkozók! kéz kezet érjen; baráti jobbot egymás iránt őszinte bizalmasnak lenni s nincs minden elveszve!

* * *

Szó sincs róla: van városunkban néhány tiszteletre méltó uri ember is, kik lelkesülni tudnak minden igaz, szép, jó és nemesért, s hisszük, hogy ezek azon elemek, melyek hivatva lesznek városunk fejlődése érdekében vállvetve, könnyen, és mégis nagy dolgokat véghezvinni, igazságérzetüknéi fogva örömest fogják támogatni.

Igaz, hogy jelen szavainkat nem a legszivesebben fogadja közönségünk, és különösen annak egynémely tagjai. Akiket nem illet, ne vegyék magukra.

Belőlünk mindig az őszinte, tiszta igazság szólt.

Adja Isten, hogy városunkat a közeljövőben egy nagy lépéssel előbbre haladva lássuk!! ⊙

Az okszerü nőnevelés követelménye.

Angolországnak egyik éleselméjü és iratai által annak idejében kortársaira nagy befolyást gyakorolt fia, Locke ezeket mondá: „Az emberek kilenctized részét a nevelés teszi boldoggá vagy boldogtalanná.“ És ki ne adna neki igazat? Mert nem a lélek maga az, mit nevelnünk kell, sem a test egyedül az, melyet képeznünk kell, hanem az ember az, kit a nevelésnél nem szabad két különböző részre osztani. Volt a »ó korban« oly idő, midőn a test nevelésére forditatott a főgond; de létezet a »közégkorban« oly idő, melyben a test teljesen ignoráltatva, csak a szellem részesült nevelésben.

Az utóbbi alkalommal egyes befolyásos férfiak f lsz lalása után a mozgástól megfosztott, halvány, megtört, gyenge, beteges szinü egyének tömeges száma, — kiknek szemére épen nem lehet vetni a kicsapongást vagy egyéb dietetikei bünöket, — gondolkozóba ejték az államok élén álókat is. Minek eredménye az lett, hogy — mint hazánkban is az iskolai törvény — a rendes tantárgyak sorába emelé fel a tornászatott, mely tett által korunknak tagadhatlan haladása jelezhető az emberiségnek saját jóléte felé való törekvésében.

Hazánk ezen emlitett törvénye már jó ideje, hogy meghozott, de eddigelé sajnos csak a fiukat tornáztatja, mintha bizony a leányoknak a tornázásra nem ép oly, vagy talán még nagyobb szükségük volna, mint amazoknak!

Tudom én azt nagyon jól, hogy a nő hivatása nem a nagyvilág és csatapiacz, hanem a háznak szük határában, a csendes családi légkörben létezik De egy kevéssel több épséget kissé több hősi szellemet, egy kis adag bátorságot bizony-bizony nem vetnénk meg a tetemetés gyöngyében sem. Mert, határ nem lehet tagadnunk, hogy hölgyeink nagyrésze az arcukra szállt légynek sürgés forgását minden hevesebb érzésnyilvánulás nélkül türi el, hanem már egy pók megpillantásánál hideg borzongást éreznek, — egy utját tévesztette egérke félelmet és egy egykedvüen ugrándozó béka már valóságos rémületet képes nálunk előidézni.

Mintha hallanám válaszukat!

Csak nem vagyunk mi arra valók, hogy »méke egérharcot« vivjunk?

Oh nem. De a kit a kis kalamitások már ennyire magánkivüli állapotba hozhatnak, vajjon lehet e ott szó bátorságról az azt megkövetelő percekben?

A nőnek pedig nehéz, váltságos pillanatok jutottak osztályrészül. Ezek alatt nemcsak az anyai hivatás betöltését értjük. Értjük még különösen a nőnek odaadó, önfeláldozó, másokért áldozott életét, melyek mind rendkivüli erőt és bátorságot követnek tőle, s melyet neki azon testgyakorlatok adnak, melyek a tervszerü és nationális tornázásban lelhetők fel.

Ha tehát nőink, a tornázásból egyebet nem nyernének is, mint a test és lélek felett való uralkodashoz szükséges erőt, — már ez is elegendő ok arra nézve, hogy azt életbe leptessük. De e mellet a tudomány férfia még a leggyakoribb női bajok forrásának orvoslásául is mindannyian a testmozgást ajánlják.

Nőink legnagyobrésze azonban azon téves meggyőződést osztja, miszerint a leány tornázása sokat levonna a női kecsességből és szendeségből, s ez okból azt a tánczczal vélik pótolhatónak. Igen csalatkoznak; A mértékletes tánczcnak diätetikai becsét el kell ugyan ismerni, de egyoldaluságánál fogva semmiesetre sem pótolhatja a rendszeres tornázást, mert oly tanc nem létezik a mi társadalmi köreinkben, mely a test minden részére képzőleg hasson.

Az uszást és az ujabb időben hölgyeink által — inkább csak divatból — fölkarolt korcsolyázást szintén a tornázás pótszerének szeretnenk feltüntetni — Az uszás ellen nem lehet alapos ellenvetés, de a korcsolyázásnál engedjek meg, hogy megjegyezzem, — dacára annak, miszerint magam is mindig gyönyörrel szemlélem a f cskesebességgel tovesikló karcsu termetü korcsolázó hölgyet, — hogy 1) e müvészet nagyon is a nyilvánosságnak neveli a háziasság erényeivel ékesitendő nőt, 2) a női leggyöngédebb érzésnek meg, megsértését is minden mozdulatnál a legkomolyabban fenyegeti.

Láthatni tehát, hogy az előbb emlitettek közül a tornázást egyik sem pótolhatja.

Hogy miben áll a rendszeres tornázás, azt a t. olvasóval szemben fejtegeini nem szándékom, hanem a nők tornázás módját érinteni nem találom feleslegesnek.

Először is figyelembe kell vennünk a női testszervezet, melyet gyöngéd alkotás finomabb csontrendszer s gyenge izomszerkezet jellemez. (Mig a ferfi csontváza testének mintegy $^{10}|_{100}$-ad részét, eddig a nő csontmenyisége testének csak $^{8}|_{100}$ ad részét, teszi.)

S mint fizikai, ugy szellemi része is a nőnek: szelidség, gyöngédség és olvadékonyságból áll.

A fizikai és psychikai sajátságoknak tiszteletben tartása az első törvény, melyet a leányek tornázásánál szigoruan meg kell tartani. Ez okból minden gyakorlatott a nemhez, ennek korához és erejéhez kell alkalmazni.

A gyakorlatok körött első helyen állnak a szabad és rendgyakorlatokkal összekötött tornajátékok, Ezek után a pálycagyakorlatok, s a szergyakorlatok közül csakis azon szelidebb természetüek használbatjuk, melyek sem tulságos erőfejtést nem kivánnak, sem pedig a női illemet nem veszélyeztetik. Aesthetikai jelleg az által köcsönöztetik ezen gyakorletoknak, ha azok ütemszerüleg, rythmusban vegeztetnek, az e czél elérésére igen alkalmas ének segélyével.

Vannak oly szülők is már, a kik — mint állitják — örömmel tornáztatnák leánygyermekeiket is, hanem csak azon okból tartják őket vissza mert 1) a tornázás megizmosodást okoz, ez pedig a tagok kerekdedségének árt, szóval a testet a nőies körvonaltól fosztaná meg; 2) mert a női kecsességből sokat levonna a tornázás, mi által nagyon férfias jelleget vennének fel a leánykák, és 3) mert — no

TÁRCZA.

Az anyák életéből.

Nem rég hallottam egy fiatal menyecskétől, ki még csak néhány hét óta volt boldog anya: „Mégis csak csodálatos, mennyire megváltoztatja egész világunkat egy ily kis jövevény! Mennyivel inkább megváltozik általa, mint megváltozott a férjhez-menés által! A lépés mellyel a nő anyává lesz, sokkal fontosabb, mint az, mely a leányt asszonnyá változtatja.

Mennyire igaza van az ifju anyának! egész életében nincs a nőnek annyi tanulni valója, mint anyai érzetének első heteiben. Bárki közeledik hozzá, csecsemőkről beszél neki, ugy, hogy néhány nap alatt legalább is egy tucat anya örömeit és bánatait ismeri meg. Minden oldalról a gyermek élelmezéséről és gondozásáról beszélnek, és az öreg mosónőtől kezdve a selyem-ruhás barátnőig, minden nő más-más tapasztalással lép az ifju anya ágyához.

Ha először vesz ismét kezébe lapot, bizonyosan van a szobában valaki, ki hozzá kiált: „Ne, ott hat igen érdekes cikk van a cikk van a dajkákról!“ Ha látogató jön, érdeklődéssel emliti fel, hogy ennek, vagy annak fia, vagy leánya született. Elkérdezik, hogy nem szeretné e jobban a fiatal anya, ha az ég fiu helyet leánykát ad, és viszont, vajjon később mi lesz a csecsemőkből házasságra kelnek, vagy halnak e? ha vajjon háborus, vagy békés életet élnek-e? Mennyire mindegy ez egy anya előtt, ki első szülöttjét tartja karjain! — — Azonban lassan, észrevétlenül következik egy egészen más idő.

Azt hisszük akkor, hogy az egész világ iskolába jár. Ez a 10—12 éves időszak gyermekeink életében, midőn az első kérdés, melyet egy régi ismerősünkhöz intézünk, az, hogy: „melyik iskolába küldi ön fiat?“ vagy: „van önnek leánya mellé nevelőnője?“ — Az évet csak a rendesen ismétlődő iskolavizsgák szerint számitju'.

— Mikor volt X vagy Z. önöknél látogatóban?

— Az iskolaév kezdetén, tehát szeptember elején.

Különös! Ebben az időben mindenkinek, kivel találkozunk, iskolakötelesgyermekei vannak. Vagy tán megforditva van, és csak olyanokkal társalgunk, kik szintén szülők?

Nem tudom, én csak azt állithatom, hogy ugy, mint nálunk más családban is ugyanazon érdekkel várják a vizsgák eredményét, ott is örökös a panasz a gyermekek rosz szine miatt. Az egész világ egy nagy iskola, hol az emberek tanitók- és tanulókra oszlanak. És az időszak talán az anyai élet koronája.

Ekkor még gyermekeink sorát kezünkben tartjuk. Habár sok gond- és fáradságba kerül is, mégis naponkint, sőt óránkint is látjuk fáradozásaink gyümölcsét. Mindent megváltoztathatunk rajtuk, mi előt tünk hibásnak tünik, és mily megnyugvás az, ha az ily változtatásokat siker koronázza!

A gyermekek napról-napra jobban fejlődnek, s már-már képesek, hogy barátunk, barátnőink lehessenek, s mégis mégis egyre a mi gondolatainkkal gondolkoznak, és saját érzéseiket érzik gyengéd szivükben Még nincs letörve reményünk virágának egy ága sem, még nem lett szétszakitva egy álomképünk sem, és az anya erős bizalommal tekint a jövőbe. Hisz gyermekeit legszentebb érzése és tehetsége szerint neveié, s ennek elérésére szive vérét is feláldozta volna. Nem volt nap, nem éjjel, melyen áldozattól vissza riadna, hogyan volna tehát lehetséges, hogy gyermekei ne boldogulhassanak az életben? Ők jók és szófogadók, természetesen boldogokká is kell lenniök. — — — De egy napon az anyának ismét van egy órácskája a gondolkozásra, és ekkor ugy találja, hogy mennyire megváltozik minden körülötte. Az ő házába is beköszöntött az idő, midőn már nem kivánunk regényt olvasni, mert az, mi természetben előttünk van, sokkal érdekesebb a világ minden regényénél.

És az anya életében a második nagy időszak. Egy oly időszak, melyben az anyának minden erejére, sziklaerős hitére szüksége van, hogy sulyát elviselhesse. Most helyes meggondoltsággal és erős akarattal tehet mindent, — a kiapadhatlan forrásu anyai szeretettel egyedül semmit sem. A gyermek olyant kiván, mi neki adni képtelen vagy, és egészen uj erők lépnek elő életében. Te már nem vagy az egyedüli közbenjáró gyermeked és sorsa között; — ez a megrázó óitató életed ex e második szakaszában. Hogy szülő nem képes ezt megérteni, s még akkor is maga akarja gyermekeinek sorsát intézni, midőn az a természet örök rendje által késztetve van arra hogy külön ösvényen haladjon tovább Hisz oly közel fekvő, oly természetes az, hogy hü szülők felnőtt gyermekeikhez is azok akarnak maradni, mik előbb voltak: hü istápolók, gyöngéd gyámolitók; — de ez nagyon hibás nézet, mert jószivü terveink hajótörést szenvednek. Nyugodjál meg benn, gondos anyai sziv, és ne harcolj olyasmi ellen, ami mindig ugy volt, és mindig ugy fog maradni.

És ha minden jobban végződött mint hitted, ha gyermekeid pályát választottak és saját tüzhelyet raktak az öreg anya ismét elölről kezdi a kis gyermekeknél, és unokáinál ugyanazon körutat tessi meg, ugyanazon örömeket és fájdalmakat érzi, melyeket érzett saját gyermekeinél, csakhogy ezeket még sulyosbitja azon fájdalmas érzet, hogy sokszor az ő tapasztalatainak hinni nem akarnak, s hogy unokái körül tanáccsal élhet ugyan, de felettük határozni nem lehet Vegre az unokák is felnőnek és kilépnek az életbe; — a szeretettek száma, akik felett aggódunk és örvendünk, évről-évre növekszik — mi érdekli ekkor még az öreg anyát?

Ekkor, lássátok, oly idő következik melyben száz meg száz félét egyformán szeretünk. Ekkor minden csekélységre kiterjed az öreg anyó figyelme, mire előbb nem is hederitett, hogy például az asztalos a szegeket egyenesen, vagy görbén verte-e be a deszkába, ha vajjon az ablakokat ne inkább ma, mint holnap tisztittassa-e meg vagy a szövet nem veszi e szinéből a mosás alatt? Az öreg anyó egészen elmerül az ily csekélységekben, miattuk aludni is képtelen és még szivdobogást is kap. És ez onnan származik, hogy nincs már többé oly nagy gondunk, mint volt első gyermekünk gondozása, később iskolai próbatétel, leányunk első szerelmének fakadása, majd nászünnepélye stb. alkalmával.

Es mily igazságtalanul bánnak az ily anyókával! Azt mondják rá, már egészen eltompult, — már csak kötése érdekli!

És ki tudja közületek, ti ifjabbak, nem él-e még az agg szivben valami sok szinü gazdag kincs mélyen elásva, melynek csak foszlányai jutnak napvilágra, amit amit ti csároltok? Ki az közületek, ki megolvasni képes azon gondolatokat, melyeket az öreg kötésébe kot, kötést kötés után, legkisebb unokája kapcsácskájába? Ki volna képes lefesteni a képeket, melyek unalmas munkája alatt lelki szemei előtt elvonulnak?

Ámde ti mosolyogtok, ha ő a körülötte történő mindennapi, érdeknélküli beszédetekből egy szót sem ért meg!!...

—

ezt ki nem mondják ugyan, csak ugy magukban gondolják, — még nem egészen divat a tornázás.

Igaz, hogy a test izmai erőkifejtés következtében határozott alakban nyomódnak ki, s ez a női test gömbölydedségének csakugyan ártana akkor, ha a leánytornázás czélja a spártal erő es athléti müvészet megszerzése volna. A leánytornázásnak azonban csak mérsékeltek szabad lenni, mely az izomerőt ennyire kifejteni nem engedvén, általa a gyengéd nőiességnek megsemmisülni nem szabad.

Látjuk tehát, mily gyengek a szülőknek a tornázás ellen felhozható érveik: lássuk — ugy hiszem, nem lesz érdektelen megvizsgálnunk azt is, — mikéet gondolkoznak jelenben leánykáink neveléséről.

A leány, mint népiskolai növendék a törvény értelmében hetenkint 20—25 órát köteles szellemi munkával tölteni az iskolába, legtöbbször egészségtelen teremben, szük padokban összezsufolva. A szellemi munka elvégezte után, ha történetesen fiunak születik, természetesen a szabadmozgást élvezhetné. Ámde, mert leány — tehát bünhödjék, és pedig a szellemi foglalkozáson kivül még naponkint 4 óráig tartó kézimunka végzésével, mi hetenkint ismét 20 órának felel meg. Otthon a háznál majd a zongorázás, majd a modern nyelvek tanulása, majd a rajz és az iskolai feladatok elkészitése veszik idejét, erejét igénybe. Mire mindezekkel elkészül, akkor annyira kimerült már, hogy a testi mozgásra pl. egy kis sétára is csak kelletlenül szánja el magát.

Már most, ha számba vesszük, hogy a leánynak gyengébb csontváza van, mint a fiunak, annál tehát a huzamos ülés károsabb, mint ennél; ha el nem feledjük, hogy a fiu kényelmes, leány, kinek szük öltözéke a rendes vérkeringést és szabályos lélekzést fölötte akadályozza, — akkor meg nem foghatom az illetők emlitett ferde eljárásmódját a leánynevelésben.

A mit sokan a leánynevelésnél elkövetnek, az nem egyszerű pädagógiai botlás, hanem vétek az Isten ötödik parancsolata ellen, mely keserüen fogja magát megbosszulni nem csak a szegény gyermekeken, de azok utódain is.

Nem akarom én ez által, hogy a kézimunkát dobjuk a sutba, a müvészetek tanulását mellőzzük; — dé kivánnám, hogy redukáltassék az üléssel véghez vihető munka és a szellem zsibbasztás ellenszeréül a tervszerü tornázás vétessék elő. Ily felosztás mellett erősen hiszem, hogy a vér keringésén, az idegrendszer aczélozásán és a lélek ruganyosságán, szóval a test és lélek épségén kivül még azon meglepő tüneményt is fogjuk tapasztalni, miszerint: a leányok a szellemi munkát sokkal több sikerrel fogják pihent lélekkel folytatni, mint most lankadt szellemmel. A tanórák kevesebbek lesznek igy, tanulni kevesebbet, tudni pedig sokkal többet fognak, és igy önmaguk fogják siettetni egyik ön óhajtott s minden emberbarát által örömmel üdvözölt kérdésnek: a női munkaképesség kérdésének sikeres megoldását.

Iparkodjék mindenki a maga körében oda müködni, hogy környezete azon meggyőződésnek éljen, miszerint: leányiskoláinkban a jövő csirája szunnyadoz, és hogy, ha mi azoknak minden oldalu, tehát testi fejlődésök érdekében is megteszük kötelességünket, vagyis az okszerü leánynevelés követelményét a tornázást a kivánalmaknak megfelelőleg életbe léptetni törekszünk, akkor egyszersmint oly férfinemet biztositottunk magunknak a jövőben, melynek izmos karja biztosan megvédendi a hazát.

Zelenka János

oklev. nép- és gym. tornatanitó.

Budapesti kalauz.

A zóna-rendszer behozatala folytán oly olcsó lett az utazás, hogy mindenkinek lehetővé van téve a főváros meglátogatása és az, hogy szükséget itt a budapesti czégeknél személyesen edezhesse. Szolgálatot teljesitünk a közönségnek, midőn a legjobb fővárosi czégekkel megismertetjük, a melyek a legjobbat tisztességes áron szolgáltatják ki és a kinek számos évi renomméja biztositékot képez arra nézve, hogy csak szolid árut kap tőlük a közönség. — Ezen czégeket a közönség figyelmében legmelegebben ajánljuk.

*

A hölgyvendégek ne mulasszák el Sigmond József (városház utcza 2 4) divatáru és fehérnemü-üzletének meglátogatását, hol a legpompásabb tricot derekakat kapják, a fehérnemüek kitünő szabásuak, a vásznak kezesség mellett valódiak, s a harisnyák országszerte elismert kitünő minőségüek. — A 43 éves fenalló cég különös gondot fordit elegáns férfi divatáru czikkekre, e kitünő szabásu férfi ingeket mérték után is késziti. A testgyakorló sport egyletek széles e hazában innen szerzik be egyenruházati czikkeiket, s a jelenleg touristás és utazóknak melegen ajánlott angol flanell ingek és a közkedveltségü „Prince of Wales" férfi övek nagyobbára ezen czégtől származnak.

*

A fővárosba jövő vendég kétségtelenül meglátogatja a szinházakat, a páratlanul álló hazai operát stb. s e czélra egy elegáns, diszes és czélszerü szinházi látcsövet Calderoni és Társa (váczi-uteza 30 sz.) régi jó hirnevü üzletében kaphat, ugyanott minden látszerészi czikk s müked velők és touristák számára fényképező gépek vehetők a legjobb minőségben, ezen készülékekkel minden előleges betanitás nélkül mindenkit könnyen photographálhat.

*

A kisdednevelési kiállitáson igen érdekes a kalotaszegi himzések gyönyörü kiállitása melyet Kemény Béla és Társa czég képviselnek, kiknek üzlethelyisége e hó elején helyeztetett át Kristóftéről a Deák Ferenc uteza 7. sz. központi takarékpénztár épületébe, hol menyasszonyi kelengyék és női kézi munkák a legnagyobb választékban kaphatók. E cég a stylszerü himzési minták speciális készitője, s e gyártmányai a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium által rendeletileg ajánltattak a leányiskoláknak.

*

A kisdednevelési kiállitás a Beczenay-kertben ez idő szerint a legérdekesebb látványosságokat nyujtja, s itt a legnagyobb választékban és változatásokban vannak bemutatva a gyermekeknek szánt játékszerek Késmárky és Illés cég által. E cégnek a kerepesi uti bazárban a nemzeti szinházzal szemben levő óriási játék és norinbergi áru-telepe tudvalevőleg a legolcsóbb és legkedveltebb bevásárlóhelye a vidéki közönségnek, míg a hatvani uteza 8. sz. a nemzeti kaszinó átellenében levő diszmüáru-üzletben a hazai és külföldi müipar termékei találhatók, s jutányosságuknál fogva a legszerényebb kiadással is szép tárgyak vásárolhatók.

*

Ékszereket és órákat legjobban Benedek Gábor és Testvére, hatvani utcza 17. sz. az ujvilág utczával szemben levő üzletében lehet kapni. Ezen 1867 óta fennálló, régi jó hirnevü czég országszerte ismeretes arról, hogy arany- és ezüst ékszereket s valódi svájczi zsebórákat (két évi jótállással) a legjutányosabban szolgáltat s javitásokat lelkiismeretesen a legrövidebb idő alatt eszközöl.

*

Rigler József Ede budapesti papirnemü gyárának közkedvelt csontszinü Adria levélpapirja dobozonként 1 frért kapható a belvárosi raktárban; IV. kecskeméti-uteza 13. szám. Nagy választék diszes levélpapirokban.

*

A biztositó társaságok sorában nagy tartalékjai és előzékenysége miatt legismertebb a Bécsi Biztositó-Társaság, mely magában foglalja a bécsi életbiztositó és a bécsi járadék biztositó és a biztositó társaságot. Ezen társaság magyarországi igazgatósága Erzsébettér 9 sz. a. van, hol a fővárosban menő közönség személyesen intézheti el a legczélszerübben a biztositást.

*

Budapest vendégeit kétségtelenül meglepi az ott kifejtett hatalmas gyáripar, melynek terén magasan kiemelkedik Stumpf Sándor kocsigyára. (Főraktár és iroda: Károlykörút 26. sz.) Stumpf a legfinomabb izlésü elegáns világ rég irigyelt szállitója s a külföldről, nevezetesen a keletről is sürün kap megrendeléseket és igy a vidéki uraságoknak a legjobban ajánlható.

*

Zongora- vagy harmonium-vétel nem képez mindennapi kiadást és azért ily hangszert csak kipróbált, szigoruan szolid czégtől kell venni; ilyenül a számos év óta ismert s legelső érmekkel kitüntetett Éder Antal Gyula zongora- és harmonium gyárát. (Budapest, váczi-utcza 4. sz.) ajánljuk a legjobban. A ki jól és olcsón akar venni, itt nagy választékot lel a legkitünőbb bel és külföldi zongorák, pianinók és harmoniumokban s a hangszerek, ha valaki csak tájékozni kivánja magát, a legnagyobb készséggel mutattatnak meg s a felvilágositások megadatnak.

*

A budapestre érkező idegenek és vidékiek egy uj hangversenytermet találnak ott, melyet a régi, kitünő hirnevü vendéglős és borkereskedő Wassermann Jónás (Budapest, br. Orczy-ház) az épület első emeletén lakodalmak, bankettek és táncz mulatságok számára nyit meg. Mivel Wassermann zamatos ételei és kitünő eredeti italairól ugyis országszerte a legjobb renomménak örvend, csak a számos, tágas mellékhelyiségekkel biró nagy hangversenytermet emeljük ki, melynek pazar berendezéséhez hasonlót csak Párisban találunk.

Helyi és vidéki hirek.

— Lapunk jelen száma az utolsó, mit pártolás hiányában olvasóink kezeikbe vesznek. Minden szerénytelenség nélkül elmondhatjuk, hogy vannak városukban szép számmal, kik e körülményt elégé sajnálják. Beláthatják olvasóink, hogy kárra dolgozni a mai világban egyátalán nem fizeti ki magát. Felkérjük mindazon elfiőzetőinket kik még előfizetéseikkel hátralékban vannak, hogy azt a lapkihordónak átadni sziveskedjenek; ellenesetben kénytelenek leszünk azt törvényes uton behajtani.

A kiadóhivatal.

— **Még egyszer a templom renoválás.** Lapunk, mely a templom renoválási ügyével egész tárgyilagosan, elfogulatlanul foglalkozott mindezideig, még csak annyira nem érdemesittetett, hogy csak figyelemmel is kisérhette volna a templom épitő bizottság e tárgyban tett jelentése alapján a legutóbb tartott városi közgyülés lefolyását. — Es mind fényes bizonyitéka annak, amely városunkban divó homályos eljárások ellen mi küzdöttünk. — A templomépitő bizottság ugyanis jelentésében azt terjesztette elő, hogy Vigh István vállalkozó, amennyiben a kitüzött határidőre a munkát be nem fejezte; vonakodik ennek befejezését egy határozott időre kitüzni, s kéri a képviselőtestületet az iránt nyilatkozni, vajjon meghagyassék-e a munka továbbra a vállalkozónál, vagy elvétessék? — A képviselőtestület elég méltányosan hozott határozatot e tárgyban, amennyiben nevezett vállalkozónak a munka tovább teljesitését megengedte; azonban azon feltételhez kötötte, hogy ha jövő hó 17-re a munka készen nem lenne, mindennapi késedelemért 20 forintot fizet naponként. — E határozatból kifolyólag nevezett vállalkozó egy kötelező nyilatkozatot irt alá. — Elismerjük, hogy a képviselő testület valóban méltányosan járt el a vállalkozóval, de azt is kijelentjük, hogy ez által a templomépitő bizottságnak szakértelmét vonta ezen határozattal kétségbe, ami a vállalkozónak mindenesetre elég megnyugvásul szolgálhat, amennyiben a templom épitő bizottság nem is volt arról tájékozva, hogy a vállalkozóval kötött szerződés pontjai mit tartalmaznak? Pedig, pedig: „tökmaggal farkast fogni nem lehet" — Hiszszük, hogy a vállalkozó a szerződés és a legutóbb aláirt nyilatkozathoz mértten a kitüzött időben egész kész complet-munkát fog átadni a városnak, ha mindjárt veszteség lesz is rajta. — Kár ugy felfujni az oly ügyet, amihez nagyon kevés ember ért városunkban.

— **Tanitóválasztás.** E hó 10-ikén Csibakházán megejtett tanitóválasztás alkalmával Bolga Lajos helybeli tanitót és neje: Huttkay Etelka magán-intézettulajdonosnőt, az ottan üresedésben levő tanitói állásokra az iskolaszék megválasztotta. A megválasztottak állásaikat szeptember hóban foglalják el.

— **Esküvő.** Mai napon esküszik örök hüséget Kolcsántzky Antal (Szolnokról) Horváth Emma kisasszonynak, özv Horváth Jánosné csibakházi földbirtokosnő kedves és bájos leányának. Zavartalan boldog házaséletet kivánunk az Istentől egymásnak rendelt párnak!

— **Megörült.** A piactéren elhelyezett Szent János szobrának festésével foglalkozó egyén — nevét nem sikerült megtudnunk — mintegy négy nappal ezelőtt megörült, s mint ilyen, a helyi szokásokhoz mértten, további intézkedés és megfigyelésig a város egyik czellájában rendőri fedezet alá helyeztetett. A dolog előzményét a következőkben adjuk: A Szt. János szobor munkálatait általánosságban ifj. Tomonicka vállalkozó vállalta el; a festést 25 frt fizetésért a fentérintett szerencsétlen embernek adta át; amidőn már az egész festési munkálat majdnem keszen volt, azt az általános munkára vállalkozó kifogásolta; s mint értesültünk, kapitányság elé került a dolog, aminek vége az lett, hogy helyből „szakértő" becsülők küldettek ki, akik — hogy lelkiismeretesen-e, vagy nem? nem vitatjuk — a kialkudott áron jóval alul becsülték a festési munkálatot. A különben is szegény és családos festő ezt annyira szivére vette, hogy megőrült bele. — A rendőrségnek azon intézkedését, miszerint nagyon is lanyha felügyelet mellett, majdnem egy hétig tartja fogva ezen szerencsétlen őrültet — nem örömest, de kénytelenek vagyunk annál is inkább helyteleniteni, mert hasonló esetekben ilyent sehol sem tapasztalhatni, csak itt. Tegnap azonban már a főkapitány ur is megindult e szegény szerencsétlen ember szenvedésein, s néhány nem hivatott egyén jelenlétében kibocsájtatta cellájából a már majdnem egész héten át kinzott őrültet — ki napok óta „Ádám-kosztümében" kiabált bent — és param publico megmosdattatta. Szerkesztőségünk értesülvén ezen minden emberiességet kizáró és a tör-

vényekkel meg nem egyező eljárásról, nyomban ott termett meggyőződést szerezni: eléggé jellemző a főkapitány urra, hogy a betekintést megtagadta. Ami minket illet, legkevésbbé esik nekünk zokon, hanem hogy Kunszentmártonból a főkapitány ur Szibériát csináljon valaki alkotmányos világban, ahoz nem elégséges a nagy bajusz! A sajtó méltán emeli fel szavát az ilyen eljárás ellen és elvárja, hogy az alispán ur „speciális“ rendőrségünkre terjessze ki figyelmét és e tárgyban vizsgálatot tartson.

— **Színészet.** Kárpáthy György szintársulata e hó 15 én, vagyis Boldogasszony napján kezdette meg előadásait, a Frank József vendéglői helyiségében felállított nyári szinkörben. Szinre került ez alkalommal Abonyi Lajos: „Magduska öröksége“ czimü népszinmü. — Az előadás — tekintettel arra, hogy a társulat nem sok személyzetből, de jó erőkből áll — szép összhangóan folyt le. Közönség is szép számmal volt jelen. Kivánatos is, hogy közönségünk a szintársulatot kellő pártfogásába részesitse. Szombaton, vagyis tegnap „Tisztutak a zárdában“ adatott, mely előadásról azonban ez alkalommal már nem referálhattunk. — A társulat igazgatója, néhány előadásra bérletet nyit; bérelhetni Kárpáthy György szinigazgató — és Sóos szintársulati rendezőnél.

— **Sikerült kis mulatságot** rendezett a mult vasárnapon a legifjabb nemzedék a felső erdőben 50 kr. belépti díj mellett, melyen a kicsinyeken kivül a „garde mama védszárnyai alatt táncolni vágyó serdülő lánykák is járták egy cimbalmos, egy klarnétos és egy brácsos accordjai mellett majdnem kivilágos kiviradtig. A rendezőség a jövedelemmel meg volt elégedve, amennyiben a tiszta jövedelemből osztalék is jutott a zsebbe.

— **Országos vásár.** Nyári országos vásárunk a mai napon fog megtartatni. — Ugy látszik, hogy igen nagy vásár lesz, mert már tegnap este igen sok vidékiek voltak, kivánjuk, hogy mindenkinek jól sikerüljön.

— **Kunszentmártoni csendélet.** Egy hét óta folytonosan azon kellemetlen helyzetben vannak a városunk belterületén lakók, hogy akarva, nem akarva, éjjelenkint kénytelenek nem valami kedves éji-zenét hallgatni. A legérdekesebb a dologban az, hogy a lakók ezt hallják csak a rendőrség alszik csendes háborítatlanul. Szép álmokat továbbra is!

— **Vihar.** Szelevényről értesitettek bennünket, hogy ott a emberemlékezet óta nem látott vihar vonult el e hó 13-án a község felett. Délután 5 órakor kezdődött az ugynevezett „Hilesz“ szőllő felől, erős szelet támasztva a szürke feketés szinü felleg — láthatárra emelkedni. Midőn a felleg felemelkedett s a hanyatlásnak indult napot eltakarta, azóról kénkőszinü piszkos felleg áramlat önté el az egész égboltozatot. Megdördült az ég, és egy pillanat alatt kitört a vihar. A látvány, mit a végitéletet sejtető sajátságos szinü felleg-áramlat, cikázó villámokkal meg-meg hasogatva nyujtott, kisérve a fákat tépő és épületeket pusztitó iszonyatos vihar által, valóban a legbátrabb lélekre is megdöbbentő iszonyatot keltő hatással volt. E felhő és jégszakadás csaknem félóráig tartott, mely idő alatt csaknem éjjeli sötétség volt. Hét órakor az égbolt tisztulni kezdett, s az orkán, mint egy kifáradt fenevad, pihenni tért. Az emberek pedig kijöttek a fedelek alól, széttvel nézni, hogy ezen itéletszerü idő által okozott károk felett — bizony legtöbb — sirva tartsanak szemlét. Bármerre tekintettek, mindenütt a rombolás nyomait látták. Negyven éves fa tőből kicsavarva, háztetők egészben, vagy részben ledobva, kazalok és boglyák széthányva: ez az orkán szerü vihar által sujtott terület szomoru képe. A „halesz“ szőllőben szintén ily vihar volt. A kár rendkivüli nagy. Hogy emberélet esett e áldozatul? nem jutott tudomásunkra. Az „itélet“ elmult, a morajlecsendesült, az ég kibékült a földdel, az ember ujra irgalmat nyert. A kegyelmet nyert emberek egymást kölcsönösen vigasztalva, s a szelek és viharok urának szerencsés megmenekülésükért hálát rebegve — tatarozzák szétdult fészköket.

— **Jack.** Egy londoni tébolyda egyik főorvosa hirtelen megtébolyodott; az a rögeszméje, hogy Jacknagy, a hasfölmetszőnek büntetteiért őt terheli részben a felelősség. Azt hiszi, hogy egy betegére tud visszaemlékezni, ki brutális őrülési rohamai után nyugodtnak mutatta magát s ezért szabadon bocsátotta őt s most ez az ember követi el a borzalmas tetteket. Egy ausztráliai azt irja a londoni lapokban, hogy évekkel ezelőtt Ausztráliában elkövettek hasonló tetteket s mikor végre sikerült elfogni a bünöst, kitünt, hogy ez egy férfi ruhába öltözött asszony, ki periodikus tébolyban szenvedett.

Csarnok.

A delejes álom csodái.

Igazán csodálatraméltó dolgok azok, a miket a legutóbbi időben a hypnotizmus terén fölfödöztek. Ezek a fölfedezések nagyon komoly dolog szinében tüntetik föl azt, a mi eddig a játék egy nemének, modern időtöltésnek tartottak.

A párisi „Hotel Dieu“ kórházban néhány nap előtt igen különös körülmények között hajtottak végre egy épp oly veszélyes, mint nehéz müt'étet.

Egy nő, a ki a kórházban feküdt, már hosszabb idő óta szenvedett borzasztó betegségben s az orvosok arra a megállapodásra jutottak, hogy a beteget csak belső operációval lehet megmenteni.

A „Hotel Dieu“ egy segédorvosa, a ki sokat foglalkozik idegbajokkal, hosszas kisérletezés után arra a fölfedezésre jutott, hogy a hypnotizmus a sebészetben is nagy és fontos szolgálatokat teljesithet.

Ez a segédorvos több kérdést intézve a beteg nőhöz, megtudta, hogy a nő gyakran alszik, egy hosszabb időre egyszer elaludt, mert néhány percig égő lámpára nézett.

Az orvos megjegyezte ezt magának s mikor együtt volt a konzilium, azt inditványozta a kollegáinak, hogy hypnotizálják a betegek. Az orvosok beleegyeztek és a páciens csakhamar delejes álomban volt.

A segédorvos ekkor megparancsolta az alvónak, hogy keljen föl és menjen el a sebészterembe.

Mikor ezt megtette, meghagyta neki, hogy feküdjék le a mü éthez szükséges ágyra. Erre az operáció megkezdődhetett.

Dr. Tilleaux sebész, a ki gyugtalanitott az a gondolat, hogy a beteg talán nem alszik elég mélyen, beleszurt a nő karjába. A páciens izmai megrándultak, amiből azt lehetet volna következtetni, hogy fájdalmai vannak. De a mellett egyre mosolygott és álmában a hypnotizáló segédorvossal csevegett.

Mikor az operáció be volt fejezve, a beteget ágyába visszavitték. A hypnotizáló fölkeltette és a következő érdekes párbeszéd folyt le:

— Gyermekem, — szólt az orvosok egyike — elhatároztuk, hogy ma nem operáljuk meg önt. Már késő az idő.

Ezt annyival is inkább sajnálom — felelt a páciens — mert a családom két nap mulva meglátogat, s én azt reméltem, hogy akkorra minden véget ért.

De hátha azt mondanám önnek, — szólt a másik orvos — hogy a mütét már végre van hajtva.

Akkor azt felelném, — válaszolt a beteg hevesen — hogy ön hazudik! — Aztán elpirulva hirtelen hozzátette: Bocsánat, azt akartam mondani, hogy ön félrevezet.

Nos hát, gyermekem, — mondotta Tilleaux dr — mi nem vezettük önt félre, mert delejes álmában valóban megoperáltuk.

Nem volt nehéz a beteget erről meggyőzni. A nő elbámult, de bámulatába a legnagyobb öröm vegyült. Ma már igen jól érzi magát és nemsokára teljesen fölgyógyulva ott fogja hagyni a kórházat.

Két hirlapiró fölkereste Mernet és Dumontpallier orvosokat, a kik a mütétnél szintén jelenvoltak.

Dumontpallier a következő fölvilágositást adta nekik:

Igen sok ember van, a ki hypnotizálható s a kin delejes álmában mütét hajtható végre. Három fele fázisa van a hypnotizmusnak: a szomnambulizmus, a katalepszia és a lethargia állapota. E három fázis közül orvosi célokra csupán a lethargia és a szomnambulizmus használhatók föl. A lethargiába ejtett páciens mit sem érez, ugy, hogy a legborzasztóbb mütétek hajthatók végre rajta. Szomnambulikus állapotban a beteg csak azt látja, hallja, érzi, a mit parancsolnak neki, olyannyira, hogy nem csak azt lehet meghagyni neki, hogy ne emlékezzék az operációra, de még azt is, hogy a mütét megtörténtét a leghatározottabban tagadja. A hypnotizmus olyan tény, a melynek létezéséről ma már vitatkozni sem lehet.

Igen érdekes kisérleteket végzet a napokban Gronoblaban Onofreff dr.

Ő a somnambulizmus segitségével fölfödözte a helyet, a hová egy nyomdász lopott ólombetüket rejtett el.

Ugyanily módon föl nemrég egy gyilkosságnak a tettesét is, amennyiben a médiummal elárultatta azzal a elkövetett büntettnek minden részletét.

A M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA HIRLAP-OSZTÁLY

Nyilttér.

Fischer Győző

városligeti testegyenesitő és hidegvizgyógyintézete Budapesten, Hermina ut 1525.

Az intézet gyönyörü parkban, emelkedett helyen fekszik. Berendezése első rangu, a lakásokról, kényelemről, szórakozásról mindenképen gondoskodva van. Levegője, vize kitünő. A gyógyintézetben gyógyittatik mindenféle **izületi** és **csontbaj, gyuladások, ficzamodások,** törések, **izület merevülés, zsugorodás,** csontgörbülések, a **térd** és **láb** sokféle **elferdülése, hátgerincz görbülések, tyukmell ferdenyak,** veleszületett **ficzamodások.** A végtagok **viszértágulása, vastagodása — A hátgerinczsorvadás** (tabes dorsalis) **Charkotnak,** a hirneves parisi tanárnak legujabb elvei szerint és füző által is sikerrel gyógykezeltetik.

A hidegvizgyógyászati osztályban minden ilyen kezelést igénylő beteg felvétetik. A betegek **bentlakók,** vagy **bejárók** — Prospektus ingyen.

Hozzám intézett irásbeli felhivások ajánlva küldendők. 2–2

Közgyűlés.

A kunszentmártoni takarékpénztár felügyelő bizottsága 1889 évi augusztus hó 25 én d. e. 9 órakor az intézet saját helyiségében tartandó rendkivüli közgyülésre a részvényes tagokat ezennel meghivja.

Tárgyak:

1. Nagy Géza igazgató és 3 igazgatósági tag társai által Frankó György könyvelőnek történt megválasztása ellen beadott előterjesztés tárgyalása.

2. Szántó József felügyelő bizottsági tag végleges elköltözése folytán egy, esetleg két felügyelő bizottsági tag választása.

A felügyelő bizottság nevében:

Némedy Gyula,
f. b. e.

Finom munka — szolid árért.

Kevesebb haszon — nagyobb forgalom.

ÉRTESITÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy magyar és német

FÉRFISZABÓ ÜZLETEMBEN

elvállalok minden szakmámba vágó munkákat, u. m. **legujabb divatu magyar és német szabásu férfi öltözékek, papi és katonai egyenruhák,** stb. készitését.

Főtörekvésem leend a n. é. közönséget szolid árak mellett pontosan és lelkiismeretesen kiszolgálni s ez által becses bizalmát részemre megnyerni.

Czélom ezentul a meglévő magyar férfiruharaktárom mellett német szabásu öltözékekből is raktárt tartani, hogy ugy az uri, mint az iparos és tisztességes földmüvelő osztály nálam fedezhesse ruhábani szükségletét. — Bátorkodom egyuttal a tisztelt közönség tudomására hozni, hogy a megrendelésnél a kialkudott ár felét lefizeti, a fentmaradó összeget pedig havonként 5—10 forintjával letörlesztheti.

Nagyon lekötelezne az igen tisztelt közönség, ha pártolásban részesitene; mert törekvésem: kevesebb haszonnal nagyobb forgalmat csinálni s a közönségnek és iparomnak élni.

Kiváló tisztelettel

KISS ISTVÁN,
férfiszabó.

(Üzlethelyiség: Bogyó féle ház sarkán, a városházzal szemben.)

Megrendelést részletfizetésre is teljesitek.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Kun Szent-Marton, 1889 Nyomatott a kiadótulajdonos Sima Ferenc könyvnyomdájában.